

Anmeldelse af udskiftning af udbringningsarealer

Den 25. august 2008

I medfør af husdyrgodkendelseslovens § 17, stk. 3 er der fastsat regler om anmeldelse af udskiftning af udbringningsarealer. Reglerne fremgår af godkendelsesbekendtgørelsens §§ 15 og 16.

Udskiftning af udbringningsarealer, som i forvejen er godkendt eller omfattet af en tilladelse efter husdyrgodkendelsesloven skal anmeldes til kommunen.

Nye arealer kan erstatte arealer i en allerede meddelt miljøgodkendelse uden krav om tillæg til godkendelsen (eller krav om ændring af en allerede meddelt § 10 tilladelse), hvis de nye arealer har mindst samme omfang og ikke er mere sårbare. For § 10 tilladelser er det kun relevant, hvis der er fastsat vilkår vedrørende fosforoverskud eller nitrat, eller hvis der inddrages nye udbringningsarealer i nitratklasse 2/3 eller fosforklasse 2/3. Der skal skelnes mellem to kategorier af udbringningsarealer, 1) bedriftens egne udbringningsarealer (ejede og forpagtede arealer) og 2) aftalearealer, således at nye arealer kun kan erstatte arealer inden for tilsvarende kategori. Aftalearealer kan således kun erstattes af aftalearealer og ejede eller forpagtede arealer kan kun erstattes af ejede eller forpagtede arealer.

Hvis man ønsker at øge arealet inden for den ene kategori og samtidig reducere arealet inden for den anden kategori, skal de fastsatte vilkår i miljøgodkendelsen revurderes. Der kan således ikke foretages ændringer på tværs af de to arealkategorier uden udarbejdelse af et tillæg til miljøgodkendelsen eller ændring af § 10 tilladelsen.

Anmeldelse af udskiftning af udbringningsarealer skal sendes til kommunen før planårets begyndelse den 1. august.

Kommunen skal inden den 1. oktober tilkendegive, om de anmeldte arealer kan betragtes som mere sårbare end de udbringningsarealer, der skal udskiftes. Hvis arealerne bedømmes som mere sårbare, kan anmelder trække sin anmeldelse tilbage og anmelde nye arealer senest den 15. oktober. Hvis kommunen også har indsigelser imod disse arealer, skal det meddeles anmelder senest den 31. december.

Bagatelagtige ændringer og acceptable afvigelser ved tilsyn

Det kan indledningsvist fastslås, at ved kommunernes tilsyn af miljøgodkendte husdyrbrug, skal der være et effektivt tilsyn af hvorvidt forudsætningerne for miljøgodkendelsen overholdes. Dvs. at de stillede vilkår overholdes samt at forudsætningerne i forhold til den godkendte husdyrproduktion og de godkendte udbringningsarealer overholdes.

I forhold til tilsyn med den tilladte husdyrproduktion kan der henvises til principperne i Skov- og Naturstyrelsens notat af 30. november 2004 om afklaring af tvivlsspørgsmål angående den tilladte produktion på husdyrbrug.

De samme principper gør sig gældende for udbringningsarealerne, således at der kun må være bagatelagtige afvigelser mht. til godkendte arealer (inkl. anmeldte ændringer) i enkelte år. Som en bagatel kan f.eks. nævnes, at hvis etablering af 10 meter randzoner langs vandløb reducerer udbringningsarealet marginalt, vil en sådan ændring normalt kunne foretages uden anmeldelse eller godkendelse. Set over en længere årrække skal udbringningsarealet dog være mindst det godkendte/tilladte areal.

Udskiftning af arealer uden tillæg til miljøgodkendelsen eller ændring af § 10 tilladelsen

Ikke bagatelagtige ændringer skal anmeldes til kommunen efter husdyrgodkendelseslovens § 17, såfremt arealerne skal kunne anvendes til udbringning af husdyrgødning fra bedriftens husdyrhold.

Kommunen kan normalt acceptere ændringer uden krav om tillæg til miljøgodkendelsen eller ændring af § 10 tilladelsen, når følgende betingelser er opfyldt efter ændringerne:

- Den samlede arealstørrelse inden for hver af de to arealkategorier, ejet/forpagtet areal og aftaleareal er mindst den samme som før ændringerne.
- De nye arealer er på alle punkter mindre sårbare end de arealer som udskiftes mht. nitratklasser, fosforklasser og i forhold til grundvand.

Der kan dog være undtagelser fra denne regel. F.eks. hvis ændringen medfører markant større gener som følge af transport af husdyrgødning.

I visse tilfælde kan der dog tillades ændringer uden krav om tillæg til miljøgodkendelsen eller ændring af § 10 tilladelsen, selv om de nye arealer er mere sårbare. Det kræver, at udbringningsarealet øges i forhold til den eksisterende godkendelse således at det sikres at miljøpåvirkningen ikke øges på bedriftsniveau. Denne mulighed er dog ikke gældende for § 10 tilladelser, hvor der ikke er fastsat vilkår vedrørende fosforoverskud og nitrat. Nedenstående afsnit indeholder uddybning af hvordan vurderingen kan foretages.

Nitrat – overfladevand

Der tages udgangspunkt i det overordnede beskyttelsesniveau for nitrat (overfladevand), hvor der er fastsat krav til skærper af harmonikravet på bedriftsniveau. Der laves derfor en korrigeret dyreenhedsberegning på baggrund af de ændrede udbringningsarealer. Udskiftning af nitratklasser kan accepteres, så længe det resulterende antal tilladte dyreenheder ikke reduceres. På denne måde vil der ikke være konsekvenser af væsentlig miljømæssig betydning ved at skifte til mere følsomme arealer, da udskiftningen opvejes af, at husdyrtrykket per ha falder. Alle nye arealer er naturligtvis omfattet af samme vilkår som de eksisterende arealer.

Eksempel 1:

Et husdyrbrug råder over 100 ha udbringningsareal. Heraf ligger 50 ha i nitratklasse 0 (dvs. beskyttelsesniveauet svarer til de generelle harmoniregler) og 50 ha i nitratklasse 3. Dette giver et krav om et dyretryk på højst 75 % af det generelle harmonikrav for at kunne overholde lovens beskyttelsesniveau. Hvis det generelle harmonikrav er 1,4 DE/ha svarer skærpsen til et krav på højst 1,05 DE/ha.

På de 100 ha må der således udbringes husdyrgødning fra 105 DE. Hvis der udskiftes 10 ha i nitratklasse 0 med 10 ha i nitratklasse 3 skærpes kravet til dyretryk til højst 70 % af harmonikravet, og antallet af tilladte DE reduceres med 7 til 98 DE. Men hvis de 10 ha i nitratklasse 0 i stedet for udskiftes med 20 ha i nitratklasse 3, må antal DE fortsat være de 105, som godkendelsen omfatter.

Eksempel 2:

Tilsvarende gælder hvis ansøger har valgt at tilpasse sit projekt med ekstra efterafgrøder for at kunne udbringe den mængde husdyrgødning, som det generelle harmonikrav giver mulighed for. I eksemplet må der herved udbringes husdyrgødning fra 140 DE på arealerne. Også i dette tilfælde betyder en udskiftning af 10 ha i nitratklasse 0 med 10 ha i nitratklasse 3 at antallet af DE skal reduceres med 7, hvorved der samlet må udbringes husdyrgødning fra 133 DE. Men hvis der i stedet for udskiftes 10 ha i nitratklasse 0 med 20 ha i nitratklasse 3 må antal DE fortsat være 140.

Nitrat – grundvand

Beskyttelsesniveauet for nitrat (overfladevand) og fosforoverskud er fastsat på bedriftsniveau. Nitrat (grundvand) er derimod fastsat i forhold til det konkrete areal. Da vilkårene ikke kan ændres ved en anmeldelse er det ikke muligt at inddrage nye udbringningsarealer beliggende i nitratfølsomme områder eller hvor der er lavet en indsatsplan, da ændringer vil kræve en genberegning af udvaskningen i ansøgningssystemet og fastsættelse af nye vilkår. Dette vil derfor udløse krav om et tillæg til miljøgodkendelsen eller krav om ændring af § 10 tilladelsen.

Fosforoverskud

Ved udskiftning af et udbringningsareal til et andet af samme størrelse i et område med skærpede krav til fosforoverskud, vil der i forhold til det acceptable overskud i godkendelsen blive en mængde fosfor til overs, som ikke kan udbringes inden for det pågældende areal. For at få fjernet denne mængde fosfor er det nødvendigt at skaffe yderligere udbringningsareal.

Hvis udskiftningen skal kunne ske uden tillæg til miljøgodkendelsen, skal ekstra areal (dvs. udover det antal ha man havde i forvejen) udelukkende bruges med det formål at fjerne den mængde fosfor, der er til overs. I bedriftens samlede fosforbalance skal der således ikke kunne indregnes et fosforoverskud på de ekstra arealer. Alle nye arealer er naturligvis omfattet af samme vilkår som de eksisterende arealer.

Eksempel 3:

Beregninger som ligger til grund for godkendelsen viser følgende:

	Førsituation	Maksimalt fosforoverskud i eftersituationen (= krav)	Samlet acceptabelt fosforoverskud
100 ha i P0	- 2 kg P/ha	10 kg P/ha	1000 kg P
125 ha i P1	- 2 kg P/ha	4 kg P/ha	500 kg P
75 ha i P2	- 2 kg P/ha	0 kg P/ha	0 kg P

Det samlede krav på bedriften er således et maksimalt fosforoverskud på i alt 1500 kg P.

Sædskiftet, som ligger til grund for beregningerne, frafører 25 kg P/ha/år.

Ansøger ønsker at udskifte 50 ha i P0 med nye arealer i P1. I første omgang ses på betydningen af at skifte arealerne ud med et areal af samme størrelse i P1. Herved ændres ovenstående oversigt til flg.:

	Førsituation	Maksimalt fosforoverskud i eftersituationen (= krav)	Samlet acceptabelt fosforoverskud
50 ha i P0	- 2 kg P/ha	10 kg P/ha	500 kg P
175 ha i P1	- 2 kg P/ha	4 kg P/ha	700 kg P
75 ha i P2	- 2 kg P/ha	0 kg P/ha	0 kg P

Det samlede krav på bedriften skærpes således til et maksimalt overskud på i alt 1200 kg P. Herved vil det ikke være muligt at udbringe lige så meget husdyrgødning på de i alt 300 ha som før udskiftningen. Det er derfor nødvendigt at inddrage yderligere areal.

Størrelsen af det nødvendige yderligere areal findes ved at dividere skærpelsen i fosforoverskuddet med den mængde fosfor som sædskiftet frafører pr. ha. Dvs. 300 kg divideret med 25 kg P/ha, hvilket betyder at der skal skaffes 12 ha ekstra (som enten kan være i P0 eller P1), således at bedriften efter ændringen skal have 312 ha udbringningsareal.

Hvis en del af (eller det hele) af det ekstra areal, som ansøger skaffer, er mere sårbart end det areal, der i første omgang er skiftet til (dvs. de nye 50 ha), må beregningen laves om.

Ved beregningen af skærpelsen skal de 50 ha som udskiftes i første omgang erstattes med de mest sårbare af de arealer, som ansøger skifter til. Hvis det ekstra areal, som ansøger har mulighed for at bruge f.eks. omfatter 8 ha i P2 ændres beregningen til flg.:

Førsituation		Maksimalt fosforoverskud i eftersituationen (= krav)	Samlet acceptabelt fosforoverskud
50 ha i P0	- 2 kg P/ha	10 kg P/ha	500 kg P
167 ha i P1	- 2 kg P/ha	4 kg P/ha	668 kg P
83 ha i P2	- 2 kg P/ha	0 kg P/ha	0 kg P

Det samlede krav på bedriften skærpes således til et maksimalt overskud på i alt 1168 kg P, og størrelsen af det nødvendige ekstra areal øges til 13,2 ha (332 kg P divideret med 25 kg P/ha), som enten kan være i P0 eller P1.

Krav til sædskifte på nye arealer

Anmeldelsen giver ikke mulighed for at ændre vilkårene i en godkendelse. Der er derfor ikke mulighed for at ændre efterafgrøder eller N-norm. Der skal dog tages stilling til, hvilket sædskifte der er acceptabelt på de nye arealer.

Er der i miljøgodkendelsen ingen vilkår til sædskiftet (det valgte sædskifter er lig med referencesædskiftet) er der heller ingen krav til sædskiftet på de nye arealer.

Er der i miljøgodkendelsen krav til sædskiftet må udvaskningsindekset for sædskiftet på de nye arealer ikke overstige indekset for det/de sædskifter, der i miljøgodkendelsen er fastsat på de udskiftede arealer. Desuden skal fosforfjernelsen fra sædskiftet på de nye arealer være mindst lige så stor, som det krævede sædskifte på de gamle arealer, som udskiftes.

Er der udelukkende tale om udvidelser af arealet er der ingen krav til sædskiftet, fordi det normalt vil være uproblematisk, med undtagelse af beskyttelsesniveau i forhold til grundvand.